

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 511. ISTUNGJÄRK 6., 7. JA 8. OKTOOBRI 2015

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Kutsealane täiendõpe ja -koolitus maapiirkondades”

(omalgatuslik arvamus)

(2016/C 032/01)

Pearaportöör: Brendan BURNS

Kaasraportöör: Pavel TRANTINA

10. juulil 2014 otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omalgatusliku arvamuse järgmises küsimuses:

„Kutsealane täiendõpe ja -koolitus maapiirkondades”.

(omalgatuslik arvamus)

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon võttis arvamuse vastu 13. juulil 2015.

Võttes arvesse komitee ametiaja uuendamist, otsustas täiskogu panna kõnealuse arvamuse hääletusele oktoobris toimuval täiskogu istungjärgul ja nimetas vastavalt kodukorra artiklile 20 pearaportööriks Brendan Burnsi ja kaasraportööriks Pavel Trantina.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 511. istungjärgul 6.–8. oktoobril 2015 (8. oktoobri istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 139, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 5.

1. Soovitused

1.1. Tunnistades, et Euroopa Liidul ei ole otseseid pädevusi hariduse ja kutseõppe valdkonnas ning et haridussüsteemid on liikmesriigiti erinevad, rõhutab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Euroopa ühist probleemi, mis puudutab (kutsealast) täiendõpet ja -koolitust Euroopa maa- ja äärepoolseimates piirkondades ja mida tuleb käsitleda Euroopa, riigi ja piirkonna tasandil.

1.2. Tarvis on uut üleeuroopalist tegevuskava, et innustada Euroopa Liidu institutsioone ja riikide valitsusi, aga ka ettevõtjaid, ametiühinguid ja teisi kodanikuühiskonna organisatsioone tõhustama koostööd, et kutsealane täiendõpe ja -koolitus oleks kättesaadav koolitustel osalevatele töötajatele ja nende tööandjatele. See peaks toimuma töökoha lähedal ja selleks sobivas keskkonnas. Pädevad asutused peaksid asjaomast koostööd edendama ja julgustama ning tagama asjakohase finantstoetuse.

1.3. Ühiskond ja riigiasutused peavad tunnistama, et mikro- ja väikeettevõtted ei ole suurte ettevõtete väiksemad versioonid. See oletus on osutunud valeks ja on üks peamisi põhjusi, miks hariduse käigus omandatud oskused ei vasta tööturu nõuetele.

1.4. Vaja on välja töötada uued kutsealase täiendõppe ja -koolituse meetmed ning kutsequalifikatsioonid mikro- ja väikeettevõtetele, võttes aluseks empiirilised andmed nendes ettevõtetes tegelikult täidetavate tööülesannete kohta.

1.5. Maapiirkondade ettevõtetele tuleb koolitust pakkuda kohapeal, kasutades IKT vahendeid ja teisi lairibaühenduse mehhanisme. Selle saavutamiseks tuleb käsitleda üldist juurdepääsu kiirele mobiilsele ja maapealsele lairibaühendusele maa- ja äärepoolseimates piirkondades nõ olulise taristuna. Seetõttu ei tohiks Euroopa Liidu konkurentsiseadustega takistada riiklikke ega piirkondlikke valitsusi omavalitsusi arendamast kiiret lairibaühendust maapiirkondades.

1.6. Riiklikud ja piirkondlikud valitsused peavad tunnistama, et investeerimine mikro-, pere- ja väikeettevõtete arendamisse maa- ja äärepoolseimates piirkondades on hea pikaajaline investeering, mis aitab peatada väljarännet, vähendada teenustele avalduvat koormust linnades, taastada kohalike kogukondade majanduslikku jätkusuutlikkust ning säilitada maakeskkonda.

1.7. Riiklike/piirkondlike valitsuste poolt kohalikele rühmadele antav pikaajaline rahaline toetus aitab koordineerida kohalike vajaduste määratlemise ja neile vastamise protsessi. Selline toetus aitab ka kaasata kogukondi maapiirkondadest lahkumise probleemide vahetusse käsitlemisse, samas kui rahaline toetus struktuurifondidest, eelkõige Euroopa Sotsiaalfondist peaks võimaldama pakkuda asjaomaste isikute vajadustele vastavat kutsealast täiendkoolitust.

2. Kontekst

2.1. Käesoleva arvamuse eesmärk on rõhutada vajadust töötada välja kutsealase täiendõppe ja -koolituse ning pideva kutsealase arengu parem süsteem maapiirkondades, eelkõige mägi- ja saarepiirkondades.

2.2. Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefop) ⁽¹⁾ määratluse kohaselt tähendab kutsealane täiendõpe ja -koolitus järgmist: *haridus ja koolitus pärast esmase hariduse ja koolituse omandamist või pärast töellu astumist, mille eesmärk on aidata inimestel parandada või ajakohastada teadmisi ja/või oskusi, omandada uusi oskusi karjäärimuutusteks või ümber õppida ning jätkata isiklikku ja tööalast arengut. Kutsealane täiendõpe ja -koolitus on osa elukestvast õppest ja võib hõlmata mis tahes haridust (üld-, eri- või kutseharidus, formaalne või mitteformaalne õpe jne). See on oluline inimeste tööalase konkurentsivõime seisukohalt.*

2.3. Kutsealase täiendõppe ja -koolitusega seotud probleeme maa- ja äärepoolseimates piirkondades on komitee esile toonud mitmes põllumajandust käsitlevas arvamuses ⁽²⁾ ja avalikel koosolekutel. Käesolevas arvamuses üritatakse esitada kokkuvõtte mõningatest võtmeküsimust ja pakkuda neile välja vastused.

2.4. ELis valitsevad maa-, mägi-, ja saarepiirkondade vahel märkimisväärsed erinevused. Madala töötusmäära ja püsiva majanduskasvuga äärmiselt jõukate maapiirkondade kõrval on piirkondi, kus võideldakse süvenevate majanduslike probleemide, väljarände ja vananemisega. Alati ei ole mõistlikus kauguses ka väljaõppe ja täiendõppe võimalusi.

⁽¹⁾ Terminology of European education and training policy- a selection of 130 key terms, Cedefop, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg 2014, <http://www.cedefop.europa.eu/node/11256>

⁽²⁾ Põllumajandus ja käsitööndus (ELT C 143, 22.5.2012, lk 35), Euroopa Liidu tasakaalustatuma territoriaalse arengu suunas (ELT C 214, 8.7.2014, lk 1), Euroopa noorte põllumajandustootjate tulevik (ELT C 376, 22.12.2011, lk 19), Naiste roll põllumajanduses ja maapiirkondades (ELT C 299, 4.10.2012, lk 29), Põllumajandus eriliste ebasoodsate looduslike tingimustega piirkondades (ELT C 318, 23.12.2006, lk 93) ning Põllumajandus linnalähedastes piirkondades (ELT C 74, 23.3.2005, lk 62).

2.5. Kuna linnades on elatustase paranenud, on paljud noored maa-, mägi- ja saarepiirkondadest välja rännanud. See aga on loonud majandusliku ja sotsiaalse allakäiguspiraali, mis järjest enamate inimeste lahkumisega hoogu kogub. Rahvastiku vähenemine vähendab kogukonnas liikuva raha hulka, mis omakorda mõjutab kohalike ettevõtete, kaupluste ja transpordiühenduste elujõulisust. Seda halvendab lõpuks veelgi meditsiiniteenuste, pankade, koolide ja teiste asutuste kadu.

2.6. Euroopa maa-, mägi- ja saarepiirkonnad annavad suure osa meie kohalikest toidu- ja toorainetest. Samuti loovad nad paiga, kus inimesed saavad lõõgastuda, nautida puhkust, sporti ja muid tegevusi, ent ilma pädevate ja hea väljaõppe saanud kohalike töötajateta, kes majandavad talusid, metsi, karjääre, hotelle, kunsti- ja käsitööettevõtteid, lõpetavad paljud neist oma tegevuse.

2.7. Ettevõtete suutlikkus neis keerulistes paikades tegutseda on võtmeküsimus ning tööandjad vajavad pädevat ja hea väljaõppega personali. Selle saavutamiseks on vajalik tihedam koostöö tööandjate, kohalike koolide, tehnikakõrgkoolide ja ülikoolidega.

2.8. Piirkonnad on tasand, kus koolituskeskuste ja ettevõtete vahelist koostööd rajatakse ja arendatakse. Kõigi tasandite ametiasutused peavad pöörama asjakohast ja konkreetset tähelepanu kutsealase täiendõppe ja -koolituse võimaluste loomisele ja arendamisele maa- ja äärepoolseimates piirkondades ja/või madala asustustihedusega piirkondades (mis hõlmaks piisavaid investeeringuid, aga ka toetust, julgustust ja abi kohalikele algatustele, millega edendatakse koostööd koolituskeskuste ja ettevõtete vahel).

2.9. Nagu komitee on mitmel korral rõhutanud, tuleb kasutusele võtta personaalne karjäärinõustamine ja juhendamine⁽³⁾.

2.10. Kutsealase täiendõppe ja -koolituse kättesaadavus on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisel ja pädeva tööjõu arendamisel kesksel tähtsusega. Kahjuks asub enamik kutseõppeasutusi tihedalt asustatud piirkondades, pannes seeläbi maa-, mägi- ja saarepiirkondadest pärit koolitustel osalevad inimesed ebasoodsasse olukorda, kuna nad peavad läbima pikki vahemaid nendes asutustesse jõudmiseks. Enamikel juhtudel tähendab see lisakulusid ja märkimisväärsed ebamugavusi, eriti lühikursustel või töö raames korrapärase väljaõppe osaledes.

2.11. Koolituse toomine maa-, mägi- ja saarepiirkondadesse on probleem, mida on tunnistanud mitmed ELi liikmesriigid. Kahjuks on probleemi käsitlemise süsteemid sageli olnud rajatud nn linnalistele lahendustele, mis ei sobi maa-, mägi- ega saarepiirkondadele.

2.12. Haridussüsteemid Euroopas on liikmesriigiti nii erinevad (mõned on korraldatud keskselt, teised föderaalsel tasandil, kus pädevus on piirkondadel), et raske on ette kujutada nn Euroopa lahendust. Ent kuigi lahendused võivad erineda, tasuks siiski määratleda ühised probleemid ja otsida mõningaid ühiseid lahendusi, mis võimaldaksid parimatest tavadest vastastikku õppida. Komitee rõhutab, et peab väga heaks tavaks duaalse koolituse süsteemi, milles vastutus on jagatud kooli ja väljaõpet pakkuva ettevõtte vahel ning kaasatakse sotsiaalpartnereid.

2.13. Maapiirkondade kutsealase täiendõppe ja -koolituse raames võiks pakkuda erikoolitust teatud valdkondades, mis on otseselt seotud maapiirkonna majandustegevuse ja looduslike omadustega, sh kalandus, metsandus, keskkond, põllumajandustootmine jne. Kõnealune erikoolitus peaks vastama kvaliteedistandarditele, mis on nõutavad selleks, et muuta eriprogrammid noorte õppurite ligimeelitamise vahendiks, mis annaks kõnealused koolitused läbinud inimestele asjakohase kvalifikatsiooni ning aitaks seega kaasa kohaliku kogukonna sotsiaal-majandusliku arengu taaskäivitamisele.

3. Väikeettevõtete perspektiiv

3.1. Koolitust pakuvad haridusasutused ei mõista sageli tööd mikro- ja väikeettevõtetes. Enamik kutseõppe kursusi on välja töötatud vastama keskmiste ja suuremate ettevõtete vajadustele, kus tegevus on jaotatud eri osakondade vahel ja kus töötajaid värvatakse õppima konkreetset ametit. See tööstusliku masstootmise tüüpi töö on üles ehitatud süsteemile, kus igaüks täidab täpselt määratletud tööülesandeid ja menetlusi, mida on võimalik hõlpsasti hinnata, ning kus iga kvalifikatsioon on seotud konkreetse tööga.

⁽³⁾ Noorte tööhõivepakett (ELT C 161, 6.6.2013, lk 67).

3.2. Mikro- ja väikeettevõtted vajavad seevastu mitmekülgsete oskustega paindlikke töötajaid. Ühe konkreetse tööülesande täitmise asemel tegutsevad töötajad siin väikeses meeskondades, kes täidavad kollektiivselt kõiki ettevõtte toimimiseks vajalikke ülesandeid. Seega peavad nende ettevõtete töötajad täitma ülesandeid, mida suuremates ettevõtetes teeksid mitmed erineva ametinimetusega töötajad.

3.3. Seda tegutsemisviisi linnakesksed haridusasutused sageli ei mõista. Probleemi tunnistamine aitaks koolitajatel aru saada, kuidas mikro- ja väikeettevõtted tegutsevad ja miks praegune konkreetsele tööle keskendunud koolitus ja kvalifikatsioon ei sobi mikro- ja väikeettevõtete toimimisviisiga. See aitaks ka väikeettevõtetel arendada ja toetada ettevõttesisest töökohal põhinevat haridust ja koolitust.

3.4. Ka paljud mikro- ja väikeettevõtted tegutsevad erinevate tarbijanõudmistele rahuldamiseks, mis sageli nõuab ühekordseid innovaatilisi lahendusi. Näiteks väikesed mehaanikaettevõtted vajavad praktilisi parandamise ja taaskasutamise oskusi. See erineb enamikest suurtest ettevõtetest, kes ei parandada, vaid eemaldavad vanad ja paigaldavad uued osad ja tagastavad purunenud osa tootjale. Sellest lihtsast näitest selgub, miks väikeettevõtete töötajad vajavad täiendavaid oskusi, mida suuremates ettevõtetes ei vajata. See on põhjus, miks oskused ei vasta tööturu nõuetele ja miks nii paljud Euroopa mikro- ja väikeettevõtted lükkavad tagasi nende sektorite jaoks välja töötatud praegused kutsehariduse ja -koolituse pakkumised ja kutsekvalifikatsioonid.

3.5. Samasuguseid menetluslikke ja oskustega seotud probleeme tunnistavad ka mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtted inseneriteaduste, arhitektuuri, põllumajanduse, ehituse ja metsanduse valdkonnas ning paljud muud ettevõtted.

3.6. Teistsugused probleemid on ka pereettevõtetes, kus pojad ja tütreid on sageli muutuste edendajad, täites samaaegselt praktikandi ja võimaliku juhi rolli. Pereettevõtetes algab järeltuleva põlvkonna koolitamine märksa varem kui suureettevõtte töötajate puhul.

4. Maapiirkondade väikeettevõtete perspektiiv

4.1. Uute ja olemasolevate töötajate koolitamine on probleem eriti juhul, kui töötajad osalevad koolitustel tehnilise õppe keskustes, mis on nende töökohast kaugel. Kui ajakulu koolitusele ja tagasi jõudmiseks muutub liiga suureks, peavad paljud mikro- ja väikeettevõtted töötaja koolitamist ajaraiskamiseks.

4.2. Mikro- ja väikeettevõtted tunnistavad, et elukestev õpe ning mitteformaalse ja informaalne õppimise käigus omandatud oskuste ja kvalifikatsioonide valideerimine⁽⁴⁾ aitavad töötajatel ja ettevõtetel tehnoloogiat arendada ja uut kasutust võtta. Paljud elukestva õppe materjalid on saadaval internetis ettevõtete õppevideote, käsiraamatute, veebitutvustuste, e-õppe kursuste ja teiste selliste veebipõhiste kaugõppe programmide näol. Kahjuks on maa-, mägi- ja saarepiirkondades juurdepääs neile õppeprogrammidele sageli problemaatiline väga aeglase lairibaühenduse tõttu (vahemikus 0,4–1,5 Mbit/s)⁽⁵⁾.

4.3. Koolituskeskuste kaugus võib muutuda vähemtähtsaks, kui kursuste kvaliteet on kõrge, transport on korraldatud ja reisikulud hüvitatakse, kuid see ei lahenda peamisi küsimusi, millega enamik maa-, mägi- ja saarepiirkondades koolitustel osalevaid inimesi silmitsi seisavad.

⁽⁴⁾ Kvalifikatsioonide valideerimine – mitteformaalne ja informaalne õpe, SOC/521; vastu võetud 16. septembril 2015 (ELT C 13, 15.1.2016, lk 49).

⁽⁵⁾ Avatud haridusruum (ELT C 214, 8.7.2014, lk 31).

5. Kohaliku kogukonna efekt

5.1. Kutsealane täiendõpe ja -koolitus on konkreetne tegur, mida tuleb majandusliku ja sotsiaalse arengu kontekstis arvesse võtta (strateegia „Euroopa 2020”). See on ka element, mis aitab suurendada Euroopa Liidu territoriaalset ja sotsiaalset ühtekuuluvust.

5.2. Kohalike rajatiste kasutamine ühise heaolu nimel aitaks maa-, mägi- ja saarepiirkondadel pakkuda nõuetekohast kutsekoolitust. Riigiasutused peaksid keskenduma nende tökete kaotamisele, mis ei võimalda kohalikel algatustel vastata kutsealase täiendõppe ja -koolituse määratletud vajadustele. Tihedam koostöö ning nii kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui ka projektide algatajate (sh kodanikuühiskonna organisatsioonid) ees seisvate väljakutsete parem mõistmine aitaks leida konstruktiivseid lahendusi.

5.3. Valitsused võiksid kasutada võimalust detsentraliseerida teenused maapiirkondadesse, luues seega eeliseid kohalikele kogukondadele ⁽⁶⁾.

5.4. Arutelul „Kutsealane areng ja kutseõpe maapiirkondades” ⁽⁷⁾ jäi mitmest sõnavõtust kõlama see, kui oluline on, et kogukondade probleemid oleksid nende endi kontrolli all ja et nad ise leiaksid nende konkreetsetele oludele sobivaid lahendusi. See äratundmine tõstatas ka teisi seonduvaid küsimusi ja näitas selgelt, et kutsealase täiendõppe ja -koolituse parandamine peab olema osa märksa laiemast kavast, mille raames käsitletakse samaaegselt kogukonna probleemide kogumit.

5.5. Oluline on koostöö kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel. Kutseõppe toomiseks neisse kogukondadesse on vaja kaasata kõik kohalikud ettevõtted, koolid, koolide personal, õpilased ja nende perekonnad, töötud, töötajad, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja vabatahtlikud ning võtta arvesse kogukonna pikaajalisi vajadusi. Eriti oluliseks pidasid kohalikud elanikud pädevuste saamist ja mõningad neist võimalust tegutseda nõ muutuste vedajana, et kogukondi saaks volitada töötama välja oma lahendusi.

5.6. Ühe käsitlemist vajava probleemina toodi välja ka vajadus kohaliku, piirkondliku ja riikliku valitsustasandi poliitilise tahtejõu järele tagada, et sellised kogukonnad saaksid pikaajalist rahalist või taristutoetust.

5.7. Mobiilset ja maapealset lairibaühendust kasutavat teabevahetust märgiti kutsehariduse ja -koolituse ning eriti tööl ja kodus järjest vajalikumaks muutuvate IKT oskuste arengu olulise tegurina. Digitaalsed teadmised ja oskused on vajalikud seadmete kasutamiseks ja teenustele juurdepääsuks. Kõnealused oskused on nüüd igapäevase majandusliku ja ühiskondliku elu keskne osa, mistõttu peaksid need hõlmama hariduse kõiki etappe ja vorme alates algkoolist lõpetades täiskasvanuharidusega ⁽⁸⁾. Poliitikameetmete puhul tuleb arvesse võtta ka kohaliku elanikkonna iseärasusi vanuse, haridustaseme ja sissetuleku taseme osas. Maapiirkondade kutsealases täiendõppes ja -koolituses võib samuti kasutada avatud ja kaugõpet (e-õpe/avatud õpe), et täiendada vahetat õpet teatud teemade või koolitustegevuste osas, mille puhul peab olema kättesaadav tehnoloogia ja internetiühendus.

5.8. Kiire lairibaühenduse üldine kättesaadavus on seega sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel keskse tähtsusega. Seetõttu on tervitatavad kavad laiendada struktuurifondide ja maaelu arengu fondide kasutust majanduslikult elujõulise lairibataristu väljaehitamise toetamisele. Siiski on muu hulgas väga tähtis, et neist investeringutest saadav kasu jõuaks kvaliteetsete teenuste (nt meditsiiniteenused, juurdepääs kohalikele omavalitsustele jne) pakkumise ja kõigi lõppkasutajate kulude olulise vähendamise kaudu kodanikeni. Tasuta WiFi ühendust pakkuvad avalikud kohad on samuti olulised kiire lairibaühenduse üldise kättesaadavuse arendamiseks väikestes linnades ja külates.

⁽⁶⁾ On olemas näiteid selle kohta, kuidas ametikõrgkoolide ümberpaigutamine või uute ametikõrgkoolide (isegi ülikoolide) loomine on maa- ja äärepoolseimates piirkondades väga edukas (näide – Corsica Pasquale Paoli ülikool).

⁽⁷⁾ Toimus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees Brüsselis 28. jaanuaril 2015.

⁽⁸⁾ *Eduka andmepõhise majanduse suunas* (ELT C 242, 23.7.2015, lk 61).

5.9. Tunnistatakse, et maa-, mägi- ja saarepiirkondades elamiseks ja töötamiseks vajalike oskuste andmine on keerukas küsimus, mis nõuab integreeritud lähenemisviisi konkreetse kohaliku kogukonna juhtimisel, nagu on välja pakkunud Volonteuropa oma kampaanias kodanike eraldatuse kohta Euroopa maapiirkondades⁽⁹⁾. Ettevõtted ja kohalikud omavalitsused peaksid kutsealase täiendõppe ja -koolituse pakkumiseks saama asjakohast toetust Euroopa Sotsiaalfondist ning tuleks hõlbustada juurdepääsu kõnealusele abile. Samuti on oluline, et rahalist tuge ei rajataks puhtalt ärilisele alusele. Oluline on näiteks juurdepääs programmide LEADER ja CLLD (kogukonna juhitud kohalik areng) raames eraldatavatele vahenditele. See lihtsustab kohalike tegevusrühmade (LAGs), kogukonna organisatsioonide ja kodanikuühiskonna rolli, pakkudes jätkusuutlikku raamistikku tegutsemiseks, rahastamiseks, osalemiseks ja abiks.

5.10. Euroopas tegutsevad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võrgustikud, mis on pühendunud koostööle kutseõppe ja elukestva õppe valdkonnas, nimelt haridus- ja koolituslaste uuringute Euroopa piirkondade sihtasutus (FREREF) ja Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste elukestva õppe assotsiatsioon (EARLALL). Need Euroopa võrgustikud peaksid samuti tegelema juurdepääsuga kutsealasele täiendõppele (seejuures peaksid eritähelepanu all olema maapiirkonnad), kuna peaaesjalikult on võimalik asjaomaste sektorite koostöö valdkondi ja partnerlusi luua just piirkondlikul tasandil, muu hulgas näiteks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ettevõtete ja sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja tööhõiveametite, koolitus- ja karjäärinõustamise keskuste jne vahel.

5.11. Kodanikuühiskonna organisatsioone tuleks julgustada jagama parimate tavade näiteid ja uuenduslikke lähenemisviise maapiirkondade eraldatuse vastu. Nende esindajatel peaks olema võimalik täita aktiivset rolli nende Euroopa fondide juhtimisstruktuuris, mis mõjutavad maaelu arengut (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid), tõeliselt osaleda seirekomiteede programmide koostamisel ja järelevalves riiklikul tasandil ning kaasata kohalikke ja haavatavaid rühmi projektide koostamisse ja elluviimisse. Valitsusväliste koolitusorganisatsioonide valdkonnas on heaks näiteks Grundtvigi⁽¹⁰⁾ rahvakõrgkooli projekt (mis sai alguse Taanis 19. sajandil ja on sealt edasi väga edukalt levinud teistesse riikidesse). Samal ajal peaksid kodanikuühiskonna organisatsioonid teavitama Euroopa Komisjoni liikmesriikide halbade tavade, tagamaks, et valitsused järgivad oma kohutusi konsulteerida väga erinevate sidusrühmadega (eriti kohalikul tasandil) ja kaasata need Euroopa programmide väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse.

5.12. Komitee kutsub üles kasutama Euroopa Liidu noortegarantiid, et edendada maapiirkondades elavate noorte põlvkondade haridust ja koolitust. ELi toetused tuleks suunata eelkõige viisidele, kuidas kiirendada edukate ja innovaatiliste kogemuste ülekandmist ning neid kogemusi ellu rakendada.

6. Täiendavad märkused

6.1. Selle arvamuse teema on osutunud äärmiselt keerukaks. Märksa enam süvitsi oleks võinud uurida paljusid sellega seonduvaid erinevaid aspekte, nagu transport, maapiirkondade elumajandus, meditsiini- ja sotsiaalteenused, maapiirkondade ettevõtete ergutamine maksustiimulitega, turismi areng ja mitmed muud ideed, mida arutelude ja kuulamiste käigus käsitleti.

6.2. Me tunnistame siiski, et kõiki kõnealuseid küsimusi ei ole võimalik käsitleda ühesainsas arvamuses. Siiski soovitame nendega tegeleda tulevastes arvamustes.

6.3. Vajalik on põhjalikum uurimine, et mõista tööülesandeid, mida on vaja täita mikro- ja väikeettevõtetes ja seda, kuidas neid ülesandeid jagatakse. See omakorda mõjutaks asjaolu, kuidas mikro- ja väikeettevõtete kvalifikatsioone koostatakse ja neile koolitust pakutakse.

⁽⁹⁾ Vt <http://www.volonteuropa.eu/wp-content/uploads/2014/12/Briefing-Rural-Isolation-Final-Layout.pdf>

⁽¹⁰⁾ Grundtvigi järgi on nime saanud ka Euroopa rahastamisprogramm, mis on osa Euroopa Komisjoni 2007–2013. aasta elukestva õppe programmist eesmärgiga tugevdada Euroopa mõõdet täiskasvanuhariduses ja elukestvas õppes kogu Euroopas.

6.4. Komitee teeb ettepaneku käivitada uuring, et leida lahendused käesolevas arvamuses tõstatatud probleemidele.

6.5. Komitee kutsub üles pidama institutsioonidevahelist dialoogi väljakutsete ja võimalike lahenduste teemal, kaasates sellesse Euroopa Komisjoni mitmed peadirektoraadid, kodanikuühiskonna (Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee), kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused (Euroopa Regioonide Komitee) ja Cedefopi.

Brüssel, 8. oktoober 2015

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS
